

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Gfv.30.051/2023/2. szám

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Madarász Anna bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes: ...

A II. rendű felperes: ...

A felperesek képviselője: Dr. Farkas László István

Az I. rendű alperes: ...

A II. rendű alperes: ...

Az I. rendű alperes képviselője: Dr. Rádi Péter Pál ügyvéd

A II. rendű alperes képviselője: Vitári Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Szekszárdi Törvényszék 16.Pf.20.229/2022/8. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Paksi Járásbíróság 12.P.20.408/2019/37. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjára alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasítja, míg a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított felülvizsgálatot megtagadja.

Megállapítja, hogy 140.000 (Száznegyvenezer) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti eljárási illeték az állam terhén marad.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperesek, mint adósok és zálogkötelezettek és a II. rendű alperes között 2007. október 24-én Szekszárdon, CHF alapú, szabad felhasználású jelzáloghitelre 49.198 CHF 7.000.000 forint összegben folyósított, a törlesztés során CHF-ben nyilvántartott kölcsönszerződés, valamint ennek biztosítékeként jelzálogszerződés jött létre. A felperesek keresetükben e szerződések érvénytelenségének megállapítását kérték.

[2] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[3] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak indokaival is.

[4] A jogerős ítélet ellen a felperesek felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztettek elő. Utóbbit a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) pontjára, valamint – tartalma szerint elbírálva a kérelmet – a (3) bekezdésre alapították.

[5] Felülvizsgálati kérelmük szerint a jogerős ítélet sérti a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdését, valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 203. § (6) bekezdését és a (7) bekezdés a) pontját.

[6] Erre hivatkozással kérték, hogy a Kúria a jogerős ítéletet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedően – helyezze hatályon kívül és a kereseti kérelemnek megfelelően állapítsa meg a kölcsönszerződés érvénytelenségét, majd a jogkövetkezmények tekintetében az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

[7] Az engedélyezés tekintetében utaltak arra, hogy a jogerős ítélet ellentétes a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatával (a továbbiakban: JPE határozat), továbbá a Gfv.VI.30.216/2021/12. számú, a Gfv.VI.30.467/2020/9. számú, a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú és a Gfv.VI.30.225/2021/7. számú határozataiban írtakkal. A JPE határozat [34] bekezdésében foglaltakra utalással hangsúlyozták, hogy a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmaz egyértelmű figyelmeztetést a tekintetben, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet. A Kúria Gfv.VI.30.467/2020/9. számú ítéletének [19] - [21] bekezdéseiben írtakkal ellentétesnek ítélték meg, hogy a jogerős ítélet nem vont le eltérő következtetést a felperesek azon következetes állításával szemben, amely szerint nem állt rendelkezésükre elegendő idő a szerződési feltételek, ezen belül az árfolyamkockázati tájékoztatás megismerésére. A Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatának [34] bekezdésében írtakkal ellentétesnek tartották, hogy mind az első -, mind a másodfokú bíróság a tájékoztatás megfelelősége vonatkozásában elegendőnek ítélte meg, hogy aláírt nyilatkozatuk szerint a finanszírozás kockázatairól megfelelő tájékoztatást kaptak. Érvelésük szerint ellentétes a jogerős ítélet a Kúria Gfv.VI.30.225/2021/7. számú határozatával is, ugyanis az ott írtakkal szemben nem kaptak megfelelő tájékoztatást sem a hitelközvetítőtől, sem a II. rendű alperestől arra nézve, hogy az árfolyam fogyasztó szempontjából kedvezőtlen változásának reális esélye van, ami akár jelentősen megemelheti a fizetési kötelezettségeiket (azaz gazdaságilag jelentősen kedvezőtlen helyzetbe hozza őket).

Mindezek alapján érvelésük szerint az árfolyamkockázati tájékoztatás nem tesz eleget a világos és érthető módon történő megfogalmazás követelményének, így az tisztességtelen.

[8] A Kúria előjáróban rögzíti: mivel az elsőfokú bíróság határozatát a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésekre utalással, azonos jogi indokolással hagyta helyben, ezért a Pp. 408. § (2) bekezdése és 409. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében a felpereseknek engedélyezés iránti kérelmet kellett előterjeszteniük.

[9] A Kúria az alperesek engedélyezés iránti kérelmét a Pp. 410. § (3) bekezdése és a 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta.

[10] A felperesek a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmükben a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* és *d)* pontjára hivatkoztak. A Kúria utal arra, hogy a hatályos perrendi szabályok nem tartalmazzák a felperesek által megjelölt 409. § (2) bekezdés *d)* pontját. A 2019. évi CXXVII. törvény 188. § - a ugyanis módosította a Pp.-t 2020. április 1-jei hatállyal, s a 409. § (2) bekezdés *d)* pontja hatályon kívül helyezésre került. Ezzel egyidejűleg beiktatásra került a 409. § (3) bekezdése, ami tartalmában megfelel a korábban hatályban volt 409. § (2) bekezdés *d)* pontjának. A Kúria a Pp. 110. § (3) bekezdésben rögzített tartalmi elbírálás elve alapján, a Pp. 415. § (2) bekezdésben írtakra is figyelemmel, úgy tekintette, hogy a felperesek a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmüket – részben – a Pp. 409. § (3) bekezdésében írtakra alapították és kérelmüket ennek megfelelően bírálta el.

[11] A Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontja értelmében a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezheti, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének és továbbfejlesztésének biztosítása miatt indokolt. A hivatkozott jogszabályhely (3) bekezdése pedig rögzíti, hogy a Kúria engedélyezi a felülvizsgálatot, ha az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér.

[12] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából következően [Pp. 2. § (2) bekezdés] – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben már a 2/2017. (XI. 13.) PK vélemény is, majd azt követően az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) a 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. A felperesek az engedélyezés iránti kérelmüket részben a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontjában írtakra alapították, azonban e vonatkozásban kérelmük egyebet nem tartalmaz, így e részében kérelmük nem alkalmas az érdemi elbírálásra.

[13] A Pp. 410. § (2) bekezdés *c)* pont *ca)* alpontja a kérelem kötelező tartalmi elemeként ugyanis előírja azoknak az okoknak a megjelölését, amelyek a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében indokolják a felülvizsgálat befogadásának engedélyezését. A Kúria ezen jogszabályi rendelkezéseket a PK vélemény 1. pontjában akként értelmezte, hogy azok alapján a felülvizsgálat akkor engedélyezhető, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn (Kúria Gfv.V.30.320/2022.).

[14] A fentiek szerint rögzíthető, hogy a Pp. 410. § (2) bekezdése tartalmazza az engedélyezés iránti kérelem kötelező tartalmi elemeit – így egyebek mellett a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* pontra alapított kérelem esetén az elvi jelentőségű jogkérdést –, amelyek hiánya a Pp. 410. § (4) bekezdése alapján a kérelem visszautasításának következményét vonja maga után. A Pp. 411. § (1) bekezdéséből megállapíthatóan ugyanis a Kúria csak abban az esetben vizsgálja érdemben az engedélyezés iránti kérelmet és dönt annak engedélyezéséről vagy

megtagadásáról, ha az érdemi elbírálásra alkalmas, vagyis eleget tesz a Pp. 410. § (2) bekezdésében írtaknak.

[15] Az elvi jelentőségű jogkérdés pedig olyan, a jogerős ítélet által felvetett jogkérdés, amely egy, a fél szerint megsértett jogszabály rendelkezésének az értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával, az ahhoz kapcsolódó esetleges jogkövetkezményekkel függ össze (Kúria Pfv.V.20.675/2022. – BH2023.71.). Emellett a Kúria rámutat arra is, hogy nem mellőzhető annak levezetése sem, hogy a felülvizsgálattal érintett jogerős ítéletre figyelemmel, arra vonatkoztatva mennyiben indokolt a Kúria részéről e kérdésben az állásfoglalás, vagyis milyen hatással lehet a Kúriának a jogkérdésben tett állásfoglalása a jogerős ítéletre.

[16] Adott ügyben a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjára alapított kérelem kapcsán az sem állapítható meg, hogy annak mely fordulatára, a joggyakorlat egységének vagy pedig annak továbbfejlesztésének biztosítása érdekében terjesztették elő a felperesek a kérelmüket. Ha a fél Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első fordulata szerinti engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon – legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának feltüntetésével – meg kell jelölnie.

[17] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata abban az esetben teszi lehetővé a felülvizsgálat engedélyezését, ha az a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében indokolt. A Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható. Ez esetben tehát elő kell adni azokat a körülményeket, amelyek változása folytán indokolt a kialakult bírói gyakorlat továbbfejlesztése.

[18] Mivel a felperesek engedélyezés iránti kérelme a törvényi követelményeknek nem felel meg, ezért a Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjára alapított felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította.

[19] Jelen ügyben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján – az alábbiak szerint – a Pp. 409. § (3) bekezdésében foglalt követelmények szintén nem teljesültek.

[20] A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a Kúriát nem illeti meg mérlegelési jog, a felülvizsgálat engedélyezésének van helye, ha az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér. A Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja a kérelem kötelező tartalmi elemeként előírja a Kúria közzétett határozata és annak azon része megjelölését, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Ennek megfelelően a PK vélemény 5. pontja rögzíti, hogy a Kúria a közzétett határozatától jogkérdésben eltérő jogerős ítélet miatt a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet a Kúria által meghozott, a BHGY-ban 2012. január 1-je után közzétett eseti határozatban kifejtettektől eltérő jogértelmezésen alapul.

[21] A felperesek a Kúria Gfv.VI.30.216/2021/12. számú határozatának [14] bekezdését jelölték meg kérelmükben, amelyben foglaltaktól megítélésük szerint eltér a jogerős ítélet, de indokát nem adták, hogy milyen okból. E bekezdésben a Kúria a jogerős közbenső ítélet indoklását ismertette, amely szerint a CHF klauzula tartalmát vizsgálva megállapította, az kizárólag az árfolyamkockázat tényére ad tájékoztatást, abból kizárólag az tűnik ki, hogy a kölcsön árfolyamkockázatot hordoz, amely akár jelentős is lehet, ami az árfolyam akár jelentős változásából ered. Nem tartalmazza azonban az árfolyamváltozás valós lehetőségét, az árfolyamkockázat mibenlétét, nem utal a törlesztőrészlet és a tartozás esetleg jelentős

megnövekedésére. A konkrét információk hiányában a fogyasztó nem volt abban a helyzetben, hogy átláthassa fizetési kötelezettségének mikénti alakulását, az árfolyamkockázat törlesztőrészekre gyakorolt működési mechanizmusát, és azt, hogy az számára nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent. Szükséges azonban megjegyezni, hogy a perbeli esettől eltérően a Gfv.VI.30.216/2021/12. számú határozat alapjául szolgáló eljárásban nem nyert bizonyítást, hogy a II. rendű alperes az általa rendszeresített „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” megnevezésű kockázatfeltáró nyilatkozatot az adósok részére átadta. Így az árfolyamkockázati tájékoztatás vonatkozásában csak a szerződés VII. pontjában foglaltakat vizsgálhatták az eljáró bíróságok, és e tekintetben állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az nem felel meg az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatással szemben támasztott tartalmi követelményeknek arra is figyelemmel, hogy az írásban adott tájékoztatáson túlmenő szóbeli tájékoztatás megtörténte sem bizonyított. Így az állapítható meg, hogy a felperesek által felhívott, a BHGY-ban közzétett kúriai határozat más ténybeli alapon, eltérő tényállású ügyben, a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatástól tartalmában eltérő tájékoztatást ítélt tisztességtelennek, így a két ügy összevethetőségének hiányában a releváns jogkérdésben való eltérés nem állapítható meg.

[22] Nem ad alapot a felülvizsgálat engedélyezésére a Kúria Gfv.VI.30.467/2020/9. számú ítéletének [19] - [21] bekezdéseire tett utalással azon felülvizsgálati hivatkozás sem, hogy a jogerős ítélet nem vont le eltérő következtetést a felperesek azon következetes állításával szemben, amely szerint nem állt rendelkezésükre elegendő idő a szerződési feltételek, ezen belül az árfolyamkockázati tájékoztatás megismerésére. A Kúria Gfv.VI.30.467/2020/9. számú ítéletének [19] - [21] bekezdéseiben azt hangsúlyozta, hogy – a teljesség igénye nélkül – a kellő időben történő tájékoztatás körében mérlegelendő szempontok lehetnek, hogy maga a fogyasztó személyes meghallgatása során hogyan nyilatkozott, tanúvallomások alapján milyen következtetésre kell jutni, kötött-e a fogyasztó korábban már deviza alapú szerződést, ott kapott-e tájékoztatást (Gfv.VII.30286/2020), milyen magatartást tanúsított a szerződéskötés folyamata során (Gfv.VII.30407/2019). Értékelendő, hogy a per során végig következetesen, hangsúlyosan kitartott-e azon érvelése mellett, miszerint nem állt kellő idő rendelkezésére az árfolyamkockázat vállalása megfontolására, és ezzel szemben a hitelező bank milyen ténybeli ellenérveket adott elő. A felülvizsgálati eljárásban annak is ügyszempontú jelentősége lehet, hogy a másodfokú bíróság hogyan foglalt állást ebben a kérdésben, hiszen a bizonyítékok felülmérlegelésére a rendkívüli perorvoslati eljárásban csak rendkívül kivételes esetben kerülhet sor.

[23] Jelen ügyben az eljárás irataiból megállapíthatón az elsőfokú bíróság a fenti szempontokat mérlegelve, alapos bizonyítást folytatott le a szerződéskötés körülményeire, megállapításait az ítélet tényállásának [2] bekezdése tartalmazza. Majd a [26] bekezdésben részletes indokát adta annak, hogy a felperesek kétségtől kívül következetes tényállításával szemben miért a II. rendű alperes védekezését fogadta el arra nézve, hogy a felpereseknek kellő idő állt rendelkezésre a szerződés aláírását megelőzően annak tartalma – az árfolyamkockázati tájékoztatásra is kiterjedő – megismerésére. A másodfokú bíróság ítélezése alapjául az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást elfogadta, indokaival is egyetértett. A másodfokú bíróság ítélete [67] bekezdésében a fellebbezésben foglaltakra tekintettel megindokolta, milyen okból fogadta el, hogy a felperesek a szerződés aláírását megelőzően megismerték az árfolyamkockázati tájékoztatást.

[24] A Kúria így megállapította, hogy a jogerős ítélet – visszautalva az elsőfokú ítéletben is írtakra – nem tért el a Kúria Gfv.VI.30.467/2020/9. számú ítéletének [19] - [21] bekezdéseiben írtaktól, ezért a felperesek erre alapított hivatkozása sem ad alapot a felülvizsgálat engedélyezésére.

[25] A Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítéletének [34] bekezdésében valóban azt a megállapítást tette, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat azon kitétele, amely szerint az adósok tudomásul vették, részükre a pénzintézet az árfolyamkockázatról „teljes körű tájékoztatást” adott, önmagában a tájékoztatás „teljes körűségét” nem igazolja. Azonban az adott esetben az eljáró bíróságok nemcsak az adósok ilyen tartalmú, általuk aláírt nyilatkozata alapján találták megfelelőnek a II. rendű alperes által adott tájékoztatást. Mind az első-, mind a másodfokú bíróság ítéletében kitért arra, hogy a II. rendű alperes által nyújtott árfolyamkockázati tájékoztatás „teljes körűnek” tekinthető a szerződéskötés körülményeire is kiterjedően. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság az ítélet [4] bekezdésében szó szerint idézte egyrészt a szerződés VII.2. pontját, másrészt a külön okiratba foglalt árfolyamkockázati tájékoztatást, és ezek együttes tartalmát vizsgálva tette azt – a másodfokú bíróság által is helytállónak ítélt megállapítást – az ítélet [27] bekezdésében, hogy az megfelelt a régi Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontjában írtaknak. Erre figyelemmel a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú ítéletétől való eltérés szintén nem állapítható meg.

[26] Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban a 93/13/EGK irányelvben, az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozásban és az EUB-nak a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéleteiben megadott követelményrendszer értelmezésével a Kúria jogkérdésben állást foglalva hozta meg vonatkozó jogegységi, illetve jogegységi hatályú határozatait (2/2014. PJE határozat, JPE határozat). A felperesek érvelésével szemben a Kúria rámutat arra is, hogy a perben az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró rendelkezéssel azonos tartalmú szerződéses feltétel és kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a fogyasztónak adott árfolyamkockázati tájékoztató fenti elveknek való megfeleléséről a JPE határozat meghozatalát követően többek között a Gfv.VI.30.226/2021/9. számú és a Pfv.I.21.054/2021/5. számú határozataiban már állást foglalt, és megállapította, hogy a szerződésbe foglalt és a külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át. Így a tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását. A tájékoztató megfelel a JPE határozatban megfogalmazott elveknek is.

[27] Mindezek alapján nem teljesültek a Pp. 409. § (3) bekezdés alapján történő kivételes engedélyezéshez szükséges feltételek sem, ezért a Kúria a jogerős ítélet erre alapított felülvizsgálatát a Pp. 411. § (1) és (2) bekezdése alapján megtagadta.

[28] A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemről a Pp. 411. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül határozott.

[29] A felperesek személyes költségmentességük folytán mentesültek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (1) bekezdése és az 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján számított eljárási illeték előlegezésének és annak viselése alól; az a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[30] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. május 10.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

S.K.

bíróági ügyintéző